Μήπως ἡ Μακεδονία εἶνε Μπαρμπάσαινα ἢ Κοντοβάζαινα; Μήπως βγάζει δημάρχους καὶ βουλευτάδες, γιὰ νὰ συγκινηθοῦμε γι' αὐτή:

Σταθῆτε καὶ θὰ τοὺς ἴδητε τοὺς καμαρωμένους μας μεθαύριον στὶς Δημοτικὲς ἐκλογὲς

Ὁ κ. Δεληγιάννης θ' ἀφίση τὰ Κηφισσιώτικα ρόδα του νὰ μαραθοῦν. Ὁ κ. Θεοτόκης θὰ ἐγκαταλείψη τὰ ὀρτύκια καὶ τὰ τριγόνια του. Ὁ κ. Ζαΐμης θὰ φύγη ἀπὸ τὸ Μοναστῆρι. Ὁ κ. Σιμόπουλος θὰ πάρη ὁ ἴδιος τὸ τιμόνι στὰ χέρια του καὶ θὰ διατάξη «ὀπισθεν, ὁλοταχῶς» σὰν μηχανικὸς ποῦ γιόν. Ὁ κ. Δεληγεώργης θὰ δώση πέντε μοῦντζες στὴ ζάχαρη τῆς Ζωγραφίας.

Κι' ὅλοι θὰ ριχτοῦν μὲ τὰ μοῦτρα ποιὸς θὰ βγάλη περισσότερους Δημάρχους δικούς του, ποιὸς νὰ κερδίση περισσότερους κομματάρχες γιὰ τὴ μεθαυριανή, στὴ Βουλευτικὴ ἐκλογή.

Νά, ἡ Μακεδονία ἡ δική τους: Ἡ ἐκλογὴ Αὐτ' ἡ Μακεδονία τοὺς βγάζει ἀπὸ τὸ ραχάτι, αὐτὴ ἡ Μακεδονία τοὺς ξετεμπελιάζει.

Ἡ ἄλλη ἡ Μακεδονία — τὸ εἴπαμε—δὲν βγάζει ἀκόμη Δημάρχους καὶ ὀὲν στέλνει ἀκόμη βουλευτάδες στὴ Βουλή.

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΤΑΦΟΣ ΣΤΟ ΓΙΑΛΟ

'Απλώνει' ἐκεῖ στὸ ἀντικρυνὸ ἀκρογιάλι, ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὰ σύσμέν' ἀθεϊστοκάμινα. Κάθε αὐγὴ θὰ τὸν φιλήση ὁ γήλιος μὲ τὶς πρῶτες ἀχτίνες του καὶ κάθε δειλινὸ θὰ τὸν ἀποχαιρετίση μὲ τὶς ἀχτίδές του τὶς στερνές.

Κι' ὁ τάφος χρόνια τώρ' ἀπλώνει' ἐκεῖ, σιμὰ στὴν ἀκρογιαλιά, στὸν ἄβαθο τῆς θάλασσας πυθμένα, τὸν στρωμένο ἀπὸ φύκια, κι' ἀντὶ γιὰ πλάκα ἀπὸ πάνω του ἔχει τὸν καταγάλανο γυάλο, τὸν πότε ἤρεμο σὰν γαλάζιο ἀραχνοὑφαντο σεντόνι καὶ πότε ἀφρισμένο σὰν νυφικὸ μαγνάδι πλουμισμένο μὲ γιασεμιά.

'Εκεῖ σέπεται χρόνια τώρα ἡ βρατσέρα ἡ γέρικη. 'Εκ' εἶνε ὁ τάφος της. Καὶ γιὰ τὸν ἀποτελειωμό της δὲ δουλεύουν τὰ βρωμοσκούληκα τῆς γῆς, ἀλλὰ τ' ἁλμυρὸ νερό, τὰ καβούρια καὶ τὰ πετρόψαρα.

Τὴ βλέπω κάθε τόσο, μόλις ἀνοίξω τὸ παράθυρό μου, τὴ θαμμένη βρατσέρα, βλέπω δέκα εἴκοσι σκαρμοὺς της ποὺ ἀπάμεινεν ἀκόμα, νὰ ξεβγαίνουν ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια καὶ νὰ φαίνονται ἀπὸ μακρὰ σὰν οἱ σταυροὶ τοῦ τάφου της—τὴ βλέπω καὶ στὰ χείλια μοῦ ἀνεβαίνουν ἄθελα οἱ στίχοι τοῦ Γιάννη Περγιαλίτη, οἱ τρυφερώτατοι στίχοι ποὺ γιὰ τὴ πεθαμμένη βάρκουλα:

. . . 'Ανέμοι σπουδὲ ἀρμοῦς τοὺς ἀνοιγμένους,
Φυσῶντας ἀπ' τὴν πλώρη ὡς στὴν πρύμη,
Παρνοῦν καὶ παίρνουν πόθους πεθαμένους,
Περνοῦν σὰν ὄρνια τρώγοντας ἀγρίμι.

* * *

Κρύβει κ' ἡ θαμμένη βρατσέρα τοὺς πεθαμένους πόθους της μέσα στὰ λίγα ξυλά της, τὰ στερνά, ποὺ τὰ χτυπάει σήμερα τὸ κῦμα καὶ θὰ τὰ φιλήση αὔριο ἀπαλὰ ἡ γαλανὴ γαλήνη.

Μοῦ τοὺς διηγήθηκε ἕνας γέρος ψαρᾶς, ἀπόστρατος τῆς θάλασσας κι' αὐτός, σὰν τὴ θαμμένη βρατσέρα, καὶ μοῦ τοὺς διηγήθηκε μιὰ νύχτα μ' ἀστροφεγγιά, μιὰ νύχτα καλοκαιρινὴ γεμάτη μάγια ποὺ τὴν ἐπέρασα ἐκεῖ, ἀντικρὺ στὸ σκέλιθρο, ξαπλωμένος στὴν ἀμμουδιὰ κι' ἀκούγοντας τὴν ἱστορία τῆς βρατσέρας—μιὰ ἱστορία γεμάτη περιπέτειες καὶ λυρισμό.

— 'Από γεράματα πάει κι' αὐτή! μοῦ εἶπε. Καὶ σὰν ἄναψε τὸ τσιγάρο του καὶ ξαπλώθηκε κι' αὐτὸς στὴν ἀμμουδιά, ἀκουμπώνας τὸ κεφάλι του σὲ μιὰ κάτασπρη πέτρα, φρεσκοπλυμένη τὸ δειλινό, ἀπὸ τὸ κῦμα ποὺ σπρώχνει ὄξω τὸ μαϊστράλι, ἄρχισε νὰ μοῦ λέη μὲ λόγια ζωντανά, ἁλμυρισμένα ἀπὸ τὴ πελαγίσια δροσιὰ κι' ἀρωματισμένα ἀπὸ τοῦ πλαϊνοῦ μας βουνοῦ τὸ θυμάρι καὶ τὶς ἀγριοβιολέττες, τῆς πεθαμένης βρατσέρας τὴν ἱστορία.

* * *

— 'Από μικρὴ τήνε γνώρισα, γυιέ μου. Τὴν εἶδα ἄμα τὴν πρωτόφερεν νυφούλα πανώρεια καὶ κλαρωτὴ στὸ λιμάνι. Τ' ἄρμενά της τῆς ὥρας, κατάκαινουργα. Τ' ἀμπάρι της λαμπροκοπουσέ ἀπὸ πάστρα. Ἡ κουβέρτα της φρεσκοβαμμένη. Τὰ πανιά της σὰν νύφης προικιό.

— Γερὴ καὶ καλοθάλασση! μᾶς εἶπε ὁ καπετάνιος μὲ περηφάνεια, στρίβοντος τὸ ψαρὸ μουστάκι του καὶ τὸ πιστέψαμε. Καὶ στὴ Μπαρμπαριὰ μποροῦσε νὰ ταξειδέψη. Καὶ τὴ Μαύρη Θάλασσα μποροῦσε νὰ περάση χωρὶς νὰ πάθη καμμιὰ ζημιά!

Στὸν ἀγιασμὸ μείχαν καὶ μένα καλεσμένο. Ἦταν φίλος μου ὁ καπετάνιος. 'Απόγευμα θυμᾶμαι ἤτανε ποὺ μᾶς πῆρε ἡ βαρκοῦλα της ἀπὸ τὸ μῶλο καὶ μᾶς πῆγε μέσα. Ἤτανε κι' ὅλλοι φίλοι τοῦ καπετάνιου, ναυτικοὶ κι' αὐτοί. Ἤτανε καὶ γυναῖκες μὲ τὰ γιρτινά τους ροῦχα, μὲ τὰ φλουριὰ στὰ στήθεια καὶ μὲ τὶς μεταξωτὲς μπόλιες στὸ κεφάλι τους. Συγγένισσες τοῦ καπετάνιου κι' αὐτές. Ὁ καπετάνιος εἶχε φέρει καὶ κρασὶ μέσα, εἶχε φέρει καὶ μαζέδες. Εἶχε παραγγείλει νάρθοῦν καὶ τὰ βιολιά.

Τὸν ἀγιασμὸ τὸν κάναμε ἀπάνω στὴν κουβέρτα. Ὁλόρθοι καὶ ξεσκούφωτοι ὅλοι. Καμμιὰ δεκαπενταριὰ ἄνθρωποι, χώρια οἱ γυναῖκες. Ὁ παπᾶς ἐβούτηξε τὸ βασιλικὸ στὸ λαγήνι κι' ἄγιασε μὲ τάγιασμένο νερὸ τὴ βρατσέρα ὁλοῦθε, ἀμπάρι καὶ κουβέρτα καὶ κουπαστή. "Αγιασε καὶ τὴν ἄγκουρ' ἀκόμα, γιὰ νὰ γαντζώνη γερὰ στὸν πάτο καὶ νὰ φυλάη τὴν βρατσέρα στὶς κακοκαιρίες.

"Υστερ' ἀρχίνησε τὸ γλέντι. Ἤρθαν καὶ τὰ βιολιά. Οἱ γυναῖκες χόρεψαν ἀπάνω στὴν κουβέρτα. Καὶ 'μεῖς οἱ ἄντρες χορεύαμε κι' ἐμεῖς τὴ βρατσέρα, μὰ μὲ κρασὶ τὴ δεύτερη φορὰ κι' ὄχι μὲ ἀγιασμό.

Βόκηκαμε γκαρδιακὰ στὸν καπετάνιο καλὰ ταξείδια καὶ πολλοὺς περάδες. Καὶ οἱ εὐχές μας πιάσανε. Ἡ βρατσέρα καλοδούλεψε, κινύνεψε πολλὲς φορὲς, μὰ πάντα ἀπὸ τὸν κίντυνο σὰν παλληκάρι βγῆκε.

* * *

— Μὰ γέρασε, παλληκάρι μου. μὲ τὸν καιρὸ κι' αὐτή. Κι' ἄρχισε νὰ φοβᾶται τὴ θάλασσα, ὅπως ἄρχισα νὰ τὴ φοβᾶμαι τώρα κ' ἐγώ. "Αχ! ἡ ἄτιμη! "Ολο καὶ παλληκάρια θέλει! Τὰ γέρικα κορμιὰ τὰ βρίζει. Κι' ἔτσι ἄρχισε νὰ βρίζη καὶ τὴ βρατσέρα τὴ γέρικη.

"Ενα βράδυ τὴν ἔφεραν ἐδῶ. "Ἦταν τὸ τελευταῖο ταξεῖδι της. "Ἔρριξαν τὶς ἄγκουρες, ἔδεσαν τὶς πρυμάτσιες νά, σ' αὐτὸ τὸν βράχο ποῦνε πλάϊ στὸ καμίνι, ἐμπῆκε ὁ καπετάνιος κ' οἱ δυὸ ναῦτές της στὴ βάρκα κ' ἐτράβηξαν κατὰ τὸ μῶλο.

'Απ' τάλλο πρωὶ ἄρχισαν νὰ ξεγυμνώνουν τὴ βρατσέρα. Δούλεψαν μῆνα κι' ἀπάνω σ' αὐτὴ τὴ δουλειά. Τῆς ἔβγαλαν τὰ πράματ' ἀπὸ μέσα. Τῆς κατέβασαν τὰ κατάρτια. 'Επῆραν τὰ πανιὰ καὶ τὰ σκοινιά. Τὶς ἄγκουρες, τὸ τιμόνι, κι' ὅλα ὅσα μποροῦσαν νὰ χρησιμέψουν κι' ἄλλοι. "Ἐπειτα ἄρχισαν νὰ τῆς ξεκαρφώνουν τὴν κουβέρτα, νὰ τῆς βγάζουν τὶς σανίδες ἀπ' τὶς μπάντες. "Ἀφησαν μόνον τὴ σαπισκαρένα καὶ τοὺς σκαρμούς, τὰ πλιγίδια της σὰν νὰ λέμε.

"Ἐπειτα ἔψυγαν οἱ ἄνθρωποι, κι' ἄρχισε ὁ καιρὸς σιγὰ σιγὰ καὶ τὸ νερὸ νὰ τὴν ἀποξεχρβαλώνη. Αὐτὰ ποῦ βλέπει, νὰ ξεβγαίνουν ἀπὸ τὴ θάλασσα, δὲν εἶνε καὶ τὰ μόνα ξύλα ποῦ τῆς ἄφηναν. Τῆς ἄφησαν κι' ἄλλα, μὰ τὰ ξεκόλησε ἀπὸ πάνω της ἡ φουρτούνα καὶ τὰ σάπισε τὸ νερό. Μὲ τὸν καιρὸ, θὰ λείψουν κι' αὐτά. Θὰ σκορπίση κ' ἡ παληοσαρένα!... Κι' ἀπὸ τὴ βρατσέρα, οὔτε σημάδι θὰ μείνη!...

* * *

— Στὴν ὀργή!.. Πάλεψε τόσες φορὲς μὲ τὸ κῦμα καὶ δὲν βούλιαξε. "Ἐτσι τῆς ἤτανε γραμμένο. Νὰ πάη ἀπὸ γεράματα! Κ' ἐγὼ ἔτσι!... Μέσ' στὸ νερὸ γεννήθηκα, μέσ' στὸ νερὸ ἐγέρασα, τόσες φορὲς μὲ τὴ φουρτούνα πάλεψα, καὶ τὸ γραφτὸ εἶνε νὰ ψοφήσω στὴ στεριά. Πάλι πιὸ καλότυχη ἀπὸ μένα ἡ βρατσέρα!... Αὐτὴ θὰ σαπίση ἀπὸ νερὸ, κι' ἐγὼ θὰ σαπίσω στὸ χῶμα!... Τὰ ψάρια ἐκείνη, κ' ἐμένα τὰ βρωμοσκούληκα!...

Κι' ὁ γερο-ψαρᾶς ἀναστέναξε ἀπὸ τῆς ψυχῆς του τὰ κατάβαθα.

— Ζῆ ὁ καπετάνιος της ἀκόμα; τὸν ἐρώτησα.

— "Ἐχει χρόνια ποῦ πέθανε κι' αὐτός. Καὶ νὰ ποῦ τὸ θυμήθηκα! Σὰν πέθανε εἶχε ἀφήσει παραγγελιὰ κ' ἔβγαλαν δυὸ σκαρμούς, ἀπ' αὐτοὺς ἐδῶ, τοὺς πιὸ γεροὺς καὶ τοῦκαναν τὸ σταυρὸ γιὰ τὸ κυβοῦρί του!...

'Αμπελάκι Σαλαμίν ς Αὔγουστος τοῦ 1903.

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΕΣ ΚΟΥΒΕΝΤΕΣ

ΑΛΕΞ. ΠΑΝΤΑΖΗ

ΜΑΛΛΙΑΡΟΣ ΚΑΙ ΜΑΛΛΙΑΡΟΙ

Α'.

«...Δὲ διαβάζουν τίποτις, δὲν ξέρουν τίποτις, τίποτις δὲ σπουδάζουν, τίποτις δὲν ξεταζουν—καὶ μιλοῦν».

Ψυχάρης

Πόσες φορὲς, μὰ πόσες, δὲ μοῦ δίνεται ἀφορμὴ νὰ θυμηθῶ αὐτὰ τὰ σωστότατα λόγια τοῦ Ψυχάρη; Καὶ πόσα σωστὰ δὲ μᾶς λέει ὁ ἀλδύρᾶστος αὐτὸς ἄνθρωπος, ποῦ, καθὼς μᾶς τόδειξε, καὶ τὴ γλῶσσα μας ἔχει καλὰ μελετημένη, καὶ τὸ χαραχτῆρα μας ἀκόμα περισσότερο!

"Αλλη μιὰ φορὰ μοῦ δόθηκε ἡ περίστασα γιὰ νὰ ἐχτιμήσω τὰ λόγια του, ὅτον, ὄξω στὸ Ζάππειο ποῦτυχε νὰ πάω μὲ κάποιο φίλο μου, ἄκουσα τὴ συζήτηση ἑνὸς νέου φοιτητῆ μ' ἕνα δάσκαλο. Κι ὅλοι μᾶς ξέρουμε πολὺ καλά, πῶς κ' οἱ δασκάλοι (οἱ δασκάλοι) πολλὲς φορὲς δὲ διαβάζουν, δὲν ξέρουν—καὶ μιλοῦν.

Καθούμασταν, ἐγὼ κι' ὁ φίλος μου, σ' ἕνα τραπεζάκι τοῦ καφενείου, καὶ ἤσυχα ἤσυχα πίναμε τὸν καφέ μας. Οὔτε γὼ οὔτε κεῖνος εἴχαμε ὄρεξη γιὰ κουβέντα. Ἐγὼ εἶχα ἀφαιρεθῆ κοιτάζοντας κατὰ τὴ θάλασσα. Ἐκεῖνος πάλι ἔβγαλε ἀπὸ τὴν τσέπη του ἕνα γράμμα, καὶ τὸ διάβαζε, καὶ τὸ ξαναδιάβαζε. Λὲς κ' ἤθελε νὰ τὸ μάθη ἀπ' ὄξω, σὰν ποῦ μαθαίνουν τὰ παιδιὰ στὰ σχολεῖα μας τοὺς κανόνες τῆς Γραμματικῆς καὶ τοῦ Συνταχτικοῦ. Ξάφνου ἄκουσα κάποιον παραπίσω μας νὰ πῆ τὴ λέξη «μαλλιαρὸς», τόσο δυνατὰ, τόσο θυμωμένα, ποὺ μ' ἔκαμε καὶ γύρισα πίσω μου ἀπότομα, σὰν τρομαγμένος. Αὐτὸ τὸ «μαλλιαρὸς» μ' ἔκαμε καὶ τινάχτηκα ὁλόκερος ἀπὸ τὴ θέση μου. Σὰ νὰ κοιμούμουνα καὶ νὰ μοῦχυναν κρύο νερὸ στὸ πρόσωπο, σὰ νὰβλεπα κάποιο ὄνειρο καὶ ξαφνικὰ νὰ μὲ ξυπνοῦσανε.

si ch' io mi riscossi
come persona che per forza è desta.

(Dante. Inferno IV)

Ὁ φίλος μου γύρισε κι αὐτός, ἔρριξε μιὰ ματιὰ πίσω, καὶ μοῦ κάνει σιγὰ σιγὰ στ' αὐτί'

— Βλέπεις αὐτοὺς τοὺς δυό, τὸ νέο μὲ τὸ γέρο, ποῦ κάθουνται παράπισω μας;

— Ναί, τοὺς εἶδα.

— Λοιπόν' ὁ ἕνας, ὁ γέρος, εἶναι πρώην—Καθηγητής, κ' ἦρθε τὶς προάλλες ἀπὸ τὴν Πόλη, ὁ ἄλλος, ὁ νέος, εἶναι τελειόφοιτος τῆς φιλολογίας, καὶ θαρρῶ μάλιστα πῶς εἶναι καὶ συγγενής τοῦ γέρου. Βάστα ν' ἀκούτουμε, γιατὶ θαρρῶ πῶς" ὁ γεροδάσκαλος ξεπόρισε τὴ λέξη «μαλλιαρόε».

Γύρισα λιγάκι πίσω μου, νὰ ἰδῶ τὸ πρόσωπο τοῦ κ. Καθηγητή.

Ὁ κ. Καθηγητὴς ἔδειχνε πολὺ θυμωμένος, λὲς καὶ τοῦχαν πατήσει τὸν κάλο. Εἶτανε κόκκινος κι ἀναμμένος.

Qual ferro che bogliente esce del fuoco.

DANTE. PARADISO. I

— Μάλιστα, κύριε! ἔλεγε τοῦ νέου ὁ σοφὸς πρώην—Καθηγητής.

Θὰ σὲ πάρουν πῶς εἶσαι καὶ σὺ μαλλιαρός, καὶ τότες ἀλλοίμονό σου. Ὅλοι οἱ νουγεχεῖς θὰ σὲ περιφρονήσουν, ὅταν μάθουν πῶς ἐσύ, ἕνας τελειόφοιτος τῆς φιλολογίας, ἐταχθῆς ὑπὸ τὴν βακῶδη τῶν μαλλιαρῶν σημαίαν. Αὐτὴ εἶναι ἡ φιλολογία ποὺ σπουδάζεις; Τῶν προγόνων τὴν γλῶσσαν θὰ διδάξης μιὰ μέρα, ἢ τὴν χυδαίαν τῶν μαλλιαρῶν, τὴν πεπατημένην γλῶσσαν τοῦ χύδην ὄχλου;